

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/19/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6712209456
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6712209456.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa EOS KSI Česká republika, s. r. o., so sídlom Novodvorská 994, Praha 4, IČO: 25 117 483, zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom Údernícka 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti odporkyni T. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. K., N. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Važecká 16, Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Cifrom, advokáta, so sídlom v Lučenci, J. Kráľa 5/A, o zaplatenie 288,09 Eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 10C/270/2012-50 z 19. 11. 2012, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým vedľajšiemu účastníkovi nepriznal náhradu trov konania voči navrhovateľovi, m e n í tak, že navrhovateľ je povinný nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy právneho zastúpenia prvostupňového konania vo výške 61,71 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Navrhovateľ je povinný zaplatiť vedľajšiemu účastníkovi trovy právneho zastúpenia odvolacieho konania vo výške 19,28 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

odôvodnenie:

Okresný súd uznesením zo dňa 19. 11. 2012 konanie o návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáhal voči odporkyni zaplatenia sumy 288,09 Eur s príslušenstvom, podľa ustanovenia § 96 ods. 1, 2, 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) zastavil. Dôvodom tohto procesného postupu súdu bola skutočnosť, že navrhovateľ pred začatím pojednávania vo veci samej zobral návrh v plnom rozsahu späť z dôvodu, že akceptoval námietku premlčania, ktorú voči uplatňovanému nároku vzniesol vedľajší účastník na strane odporkyne. O trovách konania rozhodol tak, že odporkyni ani vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil aplikáciou ustanovenia § 142 ods. 1 (účelnosť vynaložených trov konania), § 146 ods. 2, veta prvá O. s. p. (zavinenie účastníka na zastavení konania), § 25 ods. 1 písm. a), ods. 2 z. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „ZOS“) s tým, že hlavnou náplňou činnosti združenia je zastupovanie spotrebiteľa v súdnom alebo správnom konaní a už z podstaty svojej existencie musí byť schopné samo poskytnúť spotrebiteľovi odbornú kvalifikovanú pomoc bez toho, aby sa nechalo zastupovať advokátom. Súd touto argumentáciou nepopiera ústavne zaručené právo vedľajšiemu účastníkovi na právnu pomoc, trovy s týmto vynaložené však nepovažuje za účelné pre uplatňovanie alebo bránenie práva, aj keď navrhovateľ vzal návrh späť po tom, ako vedľajší účastník uplatnil námietku premlčania. Ako podstatnú videl súd len okolnosť, že v konaní vystupuje ako vedľajší účastník združenie, ktorého hlavnou náplňou činnosti je ochrana práv spotrebiteľa. Aj ust. § 137 O. s. p. je potrebné vykladať v spojení s § 25 ods. 2 ZOS, pričom opätovne zdôraznil, že pred priznaním náhrady trov konania súd musí posúdiť ich účelnosť vo vzťahu k uplatňovaniu alebo bráneniu práva. Poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 988/2012 z 25.07.2012, na rozhodnutia súdov (Krajský súd Banská Bystrica sp. zn. 17Co/91/2012, Okresný súd Bratislava I sp. zn. 7C/77/2011).

Súčasne rozhodol aj o vrátení súdneho poplatku navrhovateľovi.

Proti tomuto uzneseniu do výroku o nepriznaní trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie vedľajší účastník na strane odporkyne. Poukázal na to, že navrhovateľ späťvzatím návrhu bez akéhokoľvek zdôvodnenia zapríčinil zastavenie konania, preto je namieste použitie ustanovenia § 146 ods. 2 veta prvá O. s. p. o náhrade trov konania, pričom z rozhodnutia súdu ani nevyplýva, podľa akého zákonného ustanovenia vlastne pri rozhodovaní o náhrade trov konania postupoval. Poukázal na to, že odporkyňa bola v konaní úspešná vďaka jeho aktivite, keď aj v mnohých ďalších súdnych konaniach navrhovateľ už len po vstupe vedľajšieho účastníka do týchto konaní aj bez vyjadrenia vo veci samej, uvedomujúc si neopodstatnenosť svojho nároku, berie svoje návrhy na začatie konania späť a bez zdôvodnenia žiada konania zastaviť. Navrhovateľ v množstve súdnych konaní vedome uplatňuje premlčané nároky a uplatňuje si v nich trovy právneho zastúpenia v nezákonnej výške (za úkon právnej služby považuje aj písomné podanie protistrane - pokus o zmier, čo je v rozpore s advokátskou tarífou). Okrem toho poukázal na nehospodárnosť a neúčelnosť trov právneho zastúpenia práve na strane navrhovateľa - nadnárodnej finančnej skupiny pozostávajúcej zo 49 spoločností v 30 krajinách, ktorého hlavným predmetom činnosti je vymáhanie pohľadávok formou tisícok zhodných žalôb, produkovaných vlastným právnym oddelením, a popritom využíva zastúpenie advokátom. Na rozdiel od navrhovateľa vedľajší účastník na strane odporkyne ako združenie nemá vlastný aparát, kancelárske priestory, personálne obsadenie ani finančné prostriedky na systematické spracovanie rozsiahlej agendy, preto jedinou možnosťou na efektívne presadzovanie spotrebiteľských práv na súdoch je realizovanie činnosti združenia prostredníctvom advokátskych kancelárií, ktoré sú ochotné pracovať za prísudok. Cieľom združenia je dosiahnuť zminimalizovanie uplatňovania premlčaných nárokov, nárokov z neprijateľných podmienok a nárokov po použití nekalých obchodných praktík.

Zdôraznil ustanovenie § 137 O. s. p., podľa ktorého medzi trovy konania patrí aj ...náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu..., ale aj ústavný rozmer práva účastníka na náhradu trov konania v úspešnom súdnom spore (nálezy Ústavného súdu SR, napr. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08, II. ÚS 122/09). Na podporu svojich tvrdení citoval najnovšie súdne rozhodnutia slovenských odvolacích súdov (napr. Krajský súd Banská Bystrica 13Co/193/2012-138 z 30.07.2012, 14Co/227/2012-108 z 19.06.2012, 15Co/92/2012-69 z 10.05.2012, 16Co/187/2012-95 z 28.06.2012, 17Co/87/2012-71 z 25.04.2012, 41Cob/99/2012).

Žiadal priznať náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania, celkom vo výške 80,99 Eur.

V prípade, že sa súd nestotožní s jeho právnou argumentáciou, navrhol prerušiť toto konanie a požiadať Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o piatich prejudiciálnych otázkach, ktoré v odvolaní špecifikoval.

Navrhovateľ ani odporkyňa sa k odvolaniu nevyjadřili.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu určenom ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a uznesenie okresného súdu v odvolaní napadnutej časti, t. j. vo výroku o trovách konania podľa § 220 O. s. p. zmenil.

Podľa § 146 ods. 1, 2 O.s.p., žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie

- a) mohlo sa začať i bez návrhu;
- b) skončilo sa zmierom, pokiaľ v ňom nebolo o náhrade trov dojednané niečo iné;
- c) bolo zastavené,
- d) začalo na návrh prokurátora.

Ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

V zmysle § 93 ods. 1, 2 O. s. p., ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

V prejednávanej veci je nesporné, že predmetom konania je nárok vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy. Pre správne rozhodnutie v tomto konaní je preto potrebné primárne zodpovedať na otázky, či združenie na ochranu občana spotrebiteľa je oprávneným subjektom na vystupovanie v konaní ako vedľajší účastník, a ak áno, či sa ako vedľajší účastník môže v konaní nechať právne zastupovať advokátom a či mu v súvislosti s týmto právnym zastupovaním môže vzniknúť právo na náhradu trov konania (resp. trov právneho zastúpenia).

Z ustanovenia § 93 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Toto ustanovenie bolo do Občianskeho súdneho poriadku zavedené s účinnosťou od 15. 10. 2008 (zákonom č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. O.s.p.) a dáva možnosť, aby v prípade tzv. spotrebiteľských sporov vstúpila do konania ako vedľajší účastník taká právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, za ktorý sa (podľa poznámky 10a uvedenej v tomto ustanovení) považuje aj zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Z dôvodovej správy k tejto právnej úprave vyplýva, že jej cieľom bolo umožniť širšiu ochranu osobám, na ochranu ktorých sú zriaďované rôzne právnické osoby a združenia. Keďže ustanovenie § 93 ods. 2 je z hľadiska systematického zaradenia vo vzťahu k ustanoveniu § 93 ods. 1 špeciálnym ustanovením, možno vyvodíť, že v tomto prípade sa nevyžaduje splnenie všeobecnej podmienky pre pripustenie vstupu do konania vyplývajúcej z ustanovenia § 93 ods. 1, ktorou je existencia právneho záujmu na výsledku konania. Vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník, koná však iba sám za seba; ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich po uvážení všetkých okolností súd (§ 93 ods. 4 O. s. p.).

Z citovaných ustanovení jednoznačne vyplýva, že vzhľadom na spotrebiteľský charakter sporu, združenie na ochranu spotrebiteľa má oprávnenie vystupovať v tomto konaní ako vedľajší účastník na strane odporcu, pričom nemusí preukazovať „právny záujem na jeho výsledku“, pretože možnosť aby vystupoval ako vedľajší účastník na strane odporcu mu dáva priamo špeciálna zákonná úprava (§ 93 ods. 2 O. s. p.). Keďže podľa § 93 ods. 4 O. s. p. má vedľajší účastník v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, má vedľajší účastník rovnako ako akýkoľvek hlavný účastník jednak právo na právnu pomoc pred súdmi, čo je základné ústavné právo (článok 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), ktoré sa v rámci civilného súdneho konanie realizuje možnosťou zabezpečiť si kvalifikované právne zastúpenie splnomocneným právnym zástupcom - advokátom, a samozrejme má i právo na náhradu trov konania, kam podľa ustanovenia § 137 ods. 1 O. s. p. bez akýchkoľvek pochybností patrí i náhrada trov právneho zastúpenia. Samozrejme, vedľajšiemu účastníkovi môže byť priznaná náhrada trov konania (teda i náhrada trov právneho zastúpenia) len v prípade, ak právo na náhradu trov konania vznikne tomu účastníkovi, na strane ktorého v konaní vystupoval.

V tomto prípade došlo k zastaveniu konania preto, že navrhovateľ pred začatím pojednávania vo veci samej zobral návrh v plnom rozsahu späť z dôvodu, že akceptoval námietku premlčania, ktorú voči uplatňovanému nároku vzniesol vedľajší účastník na strane odporkyne.

Z citovaných ustanovení (§ 146 ods. 1, 2 O.s.p.) vyplýva, že ak došlo k zastaveniu konania, v zásade žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Možnosť, aby niektorému z účastníkov konania bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania nastáva až vtedy, ak sú v danom prípade zastavenia konania splnené podmienky uvedené v ustanovení § 146 ods. 2 O. s. p.. Ustanovenie druhého odseku § 146 O. s. p. je v pomere k prvému odseku špeciálnou úpravou a preto súd, ktorý o trovách konania rozhoduje, musí v prvom rade skúmať existenciu procesných podmienok uvedených v druhom odseku citovaného ustanovenia a v prípade, ak zistí existenciu týchto podmienok, musí o trovách konania rozhodnúť podľa druhého odseku, teda musí uložiť niektorému z účastníkov konania povinnosť nahradiť trovy konania (ak trovy konania vznikli a ak boli riadne uplatnené).

Ustanovenie § 146 ods. 2 O. s. p. ukladá povinnosť nahradiť trovy konania tomu, kto zavinil, že konanie muselo byť zastavené. Zavinenie v zmysle tohto ustanovenia je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska. Preto, ak v tomto prípade vzal navrhovateľ návrh voči odporcom v celom rozsahu späť, pričom z obsahu spisu je nesporné, že tak urobil z dôvodu, že akceptoval námietku premlčania, ktorú voči uplatňovanému nároku vzniesol vedľajší účastník na strane odporcov, možno konštatovať len jediný záver a to, že predmetný návrh navrhovateľa bol podaný (objektívne) nedôvodne a že k jeho späťvzatiu došlo v dôsledku jeho procesného zavinenia. Preto mu podľa prvej vety § 146 ods. 2 O. s. p. vznikla povinnosť uhradiť odporcom a (z vyššie uvedených dôvodov) i vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcov trovy konania, ktorých súčasťou sú i trovy právneho zastúpenia.

Okresný súd teda pochybil, keď nepriznal vedľajšiemu účastníkovi od navrhovateľa náhradu trov prvostupňového konania, ktoré de facto predstavujú trovy jeho právneho zastúpenia.

Podstatou odvolacích námietok vedľajšieho účastníka bolo, že vynaložené trovy na trovy právneho zastupovania sú účelne vynaložené trovy konania. Odvolací súd sa stotožňuje s argumentom vedľajšieho účastníka, že práve jeho kvalifikované podanie v zastúpení advokátom, v ktorom vzniesol námietku premlčania uplatňovaného nároku, bolo vo svojej podstate dôvodom späťvzatia návrhu a teda malo priamy vplyv na spôsob skončenia sporu. Z následnosti úkonov navrhovateľa a obsahu podania, ktorým vzal späť návrh na začatie konania, je možné dôjsť k jednoznačnému záveru, že dôvodom späťvzatia návrhu bola skutočnosť, že vedľajší účastník vstúpil do konania na strane odporkyne a vzniesol námietku premlčania.

Odvolací súd pritom zotráva na názore, vyslovenom v uznesení č. k. 17Co/91/2012-74 z 25.04.2012, na ktorý sa odvoláva vo svojom odôvodnení prvostupňový súd, ktorý ale nie je aplikovateľný v súdnej veci. Podstatný rozdiel spočíva v tom, že v konaní sp. zn. 17Co/91/2012 odporkyňa uhradila istinu, úroky z omeškania aj trovy konania a tieto skutočnosti boli dôvodom späťvzatia návrhu navrhovateľom, pričom v súdnej veci dôvodom späťvzatia návrhu bola námietka premlčania nároku vedľajším účastníkom.

Prvostupňovým súdom prezentovaný názor (že trovy vynaložené vedľajším účastníkom na podporu odporkyne - spotrebiteľa) z ním citovaného rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 988/2012 z 25. 07. 2012 nevyplýva. Ústavný súd Českej republiky v uvedenom rozhodnutí riešil sťažnosť účastníka občianskoprávneho konania podnietenú nepriznaním trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastupovania v typovej veci. Skutkovým základom, z ktorého ústavný súd vychádzal, bolo zistenie, že sťažovateľka je podnikateľkou, ktorá sa zaoberá nákupom a následným vymáhaním pohľadávok. Prvostupňový súd takémuto navrhovateľovi nepriznal v občianskoprávnom konaní právo na náhradu trov konania s odôvodnením, že predmet podnikania sťažovateľky spočíva v nakupovaní a vymáhaní pohľadávok. Preto by mala disponovať personálnymi technickými a inými zdrojmi potrebnými pre výkon tohto podnikania, teda aj pre súdne uplatňovanie pohľadávok. U podnikateľov, ktorí sa špecializujú na hromadné vymáhanie pohľadávok, je právne zastúpenie účelné len vtedy, ak nastanú okolnosti, ktoré zjavne vybočujú z obvyklého priebehu konania daného typu. V súdnej veci žiadna mimoriadna okolnosť nenastala. Vyplňovanie vzorových návrhov na vydanie elektronického platobného rozkazu je rutinou činnosťou, ktorá nevyžaduje žiadne odborné znalosti. Tieto skutočnosti odôvodňujú záver o neúčelnosti právneho zastúpenia sťažovateľky, ktorá zneužila právo na právnu pomoc.

Poukaz na dané rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky by bol príliehavý, ak by prvostupňový súd navrhovateľovi (podnikateľovi v oblasti odkupovania a vymáhania pohľadávok) nepriznal právo na náhradu trov konania z titulu trov právneho zastupovania, pretože si navrhovateľ v typovej veci vymáha pohľadávku na základe vzorových žalôb. Obrana vznášaná vedľajším účastníkom (združením na ochranu spotrebiteľa) je vo väčšine prípadov obdobná pokiaľ ide o právne posúdenie veci podľa ustanovení o spotrebiteľských zmluvách. Napriek tomu nie je možné konštatovať, že ide o formulárové podania z dôvodu, že sa vedľajší účastník musí oboznámiť minimálne s návrhom na začatie konania, aby mohol zvoliť adekvátnu obranu.

Odvolací súd nesúhlasí s názorom prvostupňového súdu, že združenie na ochranu práv spotrebiteľa už z podstaty svojej existencie musí byť schopné poskytnúť spotrebiteľovi potrebnú právnu pomoc v konaniach pred štátnymi orgánmi a ak nie je schopné takúto kvalifikovanú pomoc spotrebiteľom poskytovať a musí sa dať zastúpiť advokátom, je spochybnená otázka zmyslu jeho existencie a trovy vynaložené na trovy právneho zastúpenia nie je možné považovať za účelne vynaložené v zmysle § 142 ods. 1 O. s. p.. Dôvodom, prečo bolo zákonom umožnené združeniu na ochranu spotrebiteľa vstúpiť do konania bez povinnosti preukazovať hmotnoprávny záujem na výsledku konania, je verejný záujem na ochrane spotrebiteľa a naplnenie záväzku štátu voči Európskej únii zabezpečiť vysokú ochranu práv spotrebiteľa vyplývajúcu z článku 6 a 7 smernice Rady 93/13/EHS z 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Vstup združenia na ochranu spotrebiteľa do konania ako vedľajší účastník je prostriedkom vnútroštátneho práva, ktorým sa zabraňuje uplatňovaniu nárokov z nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách.

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania vedľajšieho účastníka zmenil (§ 220 O. s. p.) a priznal mu podľa jeho vyčíslenia v prvostupňovom aj v odvolacom konaní trovy právneho zastúpenia z hodnoty sporu 288,09 Eur podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z. za jeden úkon právnej služby odmenu 23,24 Eur a režijný paušál 7,63 Eur (1. prevzatie a príprava zastúpenia, 2. odpor), a vo výške 1 z hodnoty podľa § 14 ods. 3 cit. vyhl. za odvolanie (11,62 Eur + režijný paušál 7,63 Eur), a to v zmysle § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.. Podľa § 149 ods. 1 O. s. p. je navrhovateľ povinný nahradiť trovy odvolacieho konania na účet právneho zástupcu vedľajšieho účastníka JUDr. Andreja Cifru.

Návrh na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie predložil vedľajší účastník len pre prípad, že by sa odvolací súd nestotožnil s jeho názorom, že vedľajšiemu účastníkovi, ktorým je Združenie na ochranu spotrebiteľa patrí náhrada trov konania, ak v súdnom spore háji záujmy spotrebiteľa. Odvolací súd tým, že zmenil uznesenie okresného súdu o povinnosti navrhovateľa nahradiť vedľajšiemu účastníkovi trovy právneho zastupovania vyjadril svoj názor, že sa s argumentáciou vedľajšieho účastníka o jeho práve na náhradu trov konania z titulu trov právneho zastupovania stotožňuje. Otázka výšky trov konania bola riešená odvolacím súdom výlučne podľa vnútroštátneho práva. Pre aplikáciu ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o náhrade trov konania nebolo potrebné vykladať právo Európskej únie, preto dôvod na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ a predloženie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru Európskej únie neexistuje.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.